

# DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5  
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,  
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,  
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno  
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.  
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 19.711.

## Le naprej brez miru...

### Pobratimstvo jugoslovenskega in češkoslovaškega sokolskega naraščaja na praškem zletu

Po nastopu sokolskih otrok predzadnji nedeljo je bil to nedeljo prvi naraščajski dan X. vsesokolskega zleta v Pragi, ki je bil tako po številu sodelujočih kakor po številu gledalcev najsijajnejše uspela prireditve. Bil je manifestacija češkoslovaško-jugoslovenskega bratstva, ki je dalo svoj pečat vsej prireditvi. Jugosloveni niso bili samo predmet največje pozornosti, marveč so s tem nastopom dosegli tak uspeh kakor doslej menda še nikdar ter so tako pred svetovno javnostjo pokazali, kaj more tiho, a vztrajno delo jugoslovenskega Sokolstva doseči tudi v najtežavnejših okoliščinah.

Sokolski stadion v Pragi je bil en sam val navdušenja, en sam klic priznanja, en sam dokaz tesne povezanosti naroda in Sokolstva. Staro bratstvo, ki je vezalo v hudih in dobrih časih starejše rodove češkoslovaškega in jugoslovenskega Sokolstva, je to nedeljo svečano potrdila tudi sokolska mladina. Jugoslovenski sokolski naraščaj je znova svečano dokazal, da hoče slediti zgledu starejših Sokolov in varovati prijateljstvo in bratstvo, ki vežeta prav po sokolski misli jugoslovenski in češkoslovaški narod.

Ob nepopisnem navdušenju in pritrjevanju je starosta Češkoslovaške sokolske zveze dr. Bukovsky izjavil, da bo zapustil jugoslovenski sokolski naraščaj Prago čvrsto povezan s češkoslovaškim sokolskim naraščajem v eno telo. Mi smo od danes dalje njihovi, a oni naši.

Jugoslovenski sokolski naraščaj je prinesel v Prago ne samo mladinsko radost, podjetnost in žilavost, marveč tudi zavest in slavo. S ponosom moremo zabeležiti, da so bili v nedeljo v praškem stadionu deležni največjih počastitev Jugosloveni in da je bil nastop jugoslovenskega sokolskega naraščaja v čast Jugoslavije in vzvišenega starešine Nj. Vel. kralja Petra II. Jugosloveni so si v Pragi pridobili na tisoče novih prijateljev med brati Čehoslovaki.

Ze v prvih popoldanskih urah so se valile proti sokolskemu stadionu nepregledne množice. Nad 170.000 vstopnic je bilo prodanih, toda prodali bi jih bili lahko še 100.000, če bi bilo dovolj prostora. Množice, kakršne vidimo pri nas doma le na največjih prireditvah, so zaman čakale pri vhodih v upanju, da se vendarle še ta ali oni prerine skozi vhod.

Prireditve se je začela z izobežanjem najprej češkoslovaške, nato pa jugoslovenske zastave, ki se jima je vsa zbrana sokolska družina poklonila z vsjo spoštljivostjo.

Ob 15. uri so naganile sokolske fanfare prihod predsednika republike dr. Beneša. Ko se je pojavil pri častnem vhodu, je vsa zbrana množica vstala in mu priredila viharne počastitve. Na častni tribuni so bili tudi vsi člani vlade z ministrškim predsednikom dr. Hodžo, ves generalni štab, številni generali, velikansko število češkoslovaških oficirjev, ves državniški zbor, med njimi tudi zastopnika nemškega in vatikanskega poslanstva.

Dostojno popisati ves potek nastopa sokolskega naraščaja sploh ni mogoče. Ni izraza, ki bi mogel dovolj resnično tolmačiti vse to navdušenje, ki je prevevalo ves nastop in ki se je stopnjevalo od točke do točke. Ogromna množica je strmela nad silo, disciplino in duhom sokolske mladine, rojene že v svobodnih državah, ki ni poznala okovov suženjstva in ve zanj le iz pripovedovanja starejših bratov. Vsakdo, ki je bil navzočen na stadionu, se je zavedal, da je ta mladina najčvrstejše jamstvo naše bodočnosti.

Naraščajski javni nastop so začele dekleta v svojih slikovitih krojih. Vsa prireditve je bila posrečeno zgrajena na motivu iz Smetanove opere »Prodane neveste«: »Zakaj bi bili tožni«. Množica kar ni mogla nehati s ploskanjem.

Vihar navdušenja je zajel ves stadion, ko so se nato pojavili na ogromnem telovadišču jugoslovenski naraščajniki in naraščajnice. Nad stadionom so zakročila letala, vsa nepregledna množica je vstala s sedežev in klicala ter mahala postavnim jugoslovenskim Sokoličem in Sokoličicam. Ko pa so Jugosloveni začeli izvajati svoje vaje, je zavladala skoro grobna tišina.

Z naraščajočim občinstvom je vsa zbrana množica sledila skladnim gibom krasno oblikovanih teles in zastrmela v to, kar je pokazal jugoslovenski sokolski naraščaj kot sad vztrajnega dela v sokolskih telovadnicah. Ko je bil nastop zaključen, je nastal po ogromnem stadionu vihar odobravanja. Sam predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je navdušeno ploskal in z rokami mahal jugoslovenski mnaraščajnikom in naraščajnicam. Vsi, ki so kdaj prisostvovali sokolskim zletom in drugim podobnim prireditvam, izjavljajo, da takega navdušenja še nikdar niso doživeli. Priznanje, ki ga je bil deležen jugoslovenski sokolski naraščaj v praškem stadionu, je veljalo hkratu vsemu jugoslovenskemu Sokolstvu. Množica se kar ni mogla ločiti od jugoslovenskih naraščajnikov in naraščajnic. Ko so že hoteli zapustiti stadion, da pridejo na vrsto naslednji telovadci, so morali na splošno zahtevo ponovno korakati mimo vseh tribun, vedno znova pozdravljeni s ploskanjem in vzklikanjem.

Nastop jugoslovenskega naraščaja je napravil tako silen vtisk, da ga je načelnik češkoslovaške sokolske zveze br. dr. Klinger še posebej podčrtal s tem, da je po zvočnikih izrazil priznanje Jugoslovenom in pozval češkoslovaški naraščaj, naj sledi temu zgledu in naj s svojim nastopom pokaže isto, kar so pokazali jugoslovenski bratje.

Nato je sledil nastop 16.000 češkoslovaških naraščajnikov; ki res ni zaostajal za Jugosloveni. Tudi Čehoslovaki so pokazali, kaj zmora sokolska telovadnica in pedala, sliko skladnosti, izvirnosti in discipline, ki je zadržila gledalce.

Središčje vsega nastopa v nedeljo pa je bil skupni nastop jugoslovenskega in češkoslovaškega sokolskega naraščaja. Ogromni sta-

dion je bil skoro premajhen, da bi mogel sprejeti vso to vojsko bodočih nositeljev sokolskih misli. Množica je vedno znova dajala izraza svojemu navdušenju ob pogledu na to silno vojsko sokolskega naraščaja. Počastitve so dosegle višek, ko so jugoslovenski in češkoslovaški naraščajniki izmenjali svoja darila.

Jugoslovenski sokolski naraščaj je poklonil češkoslovaškemu naraščaju krasno sliko prvega sokolskega starešine Nj. Vel. kralja Petra II., ki jo je izdelal zagrebški akademski slikar Jelašić. Sliko je izročil drugi sokolski podstarešina br. Paunković z besedami: »Poklanjamo vam sliko Nj. Vel. kralja Petra, našega vzvišenega starešine, v znak ljubezni do naraščaja bratskega češkoslovaškega naroda.«

V imenu češkoslovaškega naraščaja je izročil starosta Češkoslovaške sokolske zveze br. Bukovsky jugoslovenskemu naraščaju krasen kristalni pokal z umetno gravuro. Naglasil je, da govore ti darovi vsem iz srca. Čehoslovaki se prav dobro zavedajo pomena poklona jugoslovenskega Sokolstva, a prav tako naj bo darilo, ki ga poklanja češkoslovaški sokolski naraščaj jugoslovenskemu, znak čiste in odkritosrčne ljubezni, ki veže vse češkoslovaško Sokolstvo z jugoslovenskimi soborci. Ta darila naj bodo obenem zaobljuba vsega Sokolstva za vso bodočnost: Zvestoba za zvestobo. V tem trenutku zagotavljamo vsemu jugoslovenskemu Sokolstvu, da hočemo z njim deliti vse dobro in zlo in se vedno zavedati sokolskih dolžnosti. Od tega trenutka naj bo naša mladina tako tesno povezana z vašo mladino, kakor smo že od nekdanj povezani starejši sokolski bratje in sestre.

Množica je stoji sledila tej pomembni svečanosti in zaobljubi ter ob koncu priredila nepopisne počastitve Nj. Vel. kralju Petru drugemu, predsedniku dr. Benešu, Jugoslaviji, Češkoslovaški in Sokolstvu.

Javni nastop so zaključile češkoslovaške naraščajnice, ki jih je nastopilo 16.000. Čeprav niso imele niti ene skupne skušnje, so vendar izvajale dokaj težavne vaje skladno in strumno in bile deležne navdušenega priznanja. Vsi, ki so vedeli, da nastopajo vsa ta dekleta brez vsake skupne skušnje, kar niso mogli verjeti, da je kaj takega sploh mogoče. Sam predsednik dr. Beneš se je po zvočnikih zahvalil sokolskim dekletom, da so na tako sijajen način pokazale naravnost vzorno disciplino.

Vsa množica je odhajala s stadiona v zavesti, da je sokolska mladina najbudnejši čuvár domovine in najzanesljivejše jamstvo srečnejše bodočnosti.

Predsednik republike dr. Beneš je v nedeljo na stadionu sprejel prvega podstarešino Sokola br. Engelberta Gangla ter se v daljšem razgovoru zanimal, kako je z njegovo roko, ki si jo je bil nedavno zlomil, in mu pozelel, da bi prav kmalu okrevaj. Izrazil mu je svoje zadovoljstvo in svoje veselje nad dejstvom, da je br. Gangl kljub hudi poškodbi vztrajal na svojem odgovornem mestu in tako možato prenašal neugodo.

Takoj nato je dr. Beneš sprejel jugoslovenskega poslanika dr. Protića in mu iskreno čestital h krasnemu nastopu in uspehu jugoslovenskega sokolskega naraščaja ter izrazil svoje priznanje jugoslovenskemu Sokolstvu.

# Kako je s stroški za zdravljenje obolelih kmečkih poslov

Znano je, da delavsko zavarovanje ni raztegnjeno na kmečke posle, na dekline in hlapce v kmetijskem gospodarstvu. Izjema velja samo za one osebe, ki so zaposlene pri kmetijskih strojih in pri tem delu utrpel poškodbe. Te osebe so zavarovane pri okrožnem uradu, ki mora nositi vse stroške zdravljenja poškodb do ozdravitve; v primeru, da je delovna nezmožnost zaradi take nezgode zmanjšana, pa pripada takim osebam tudi nezgodna renta, ki ima značaj trajne aličasne pokojnine. Kmečki posli pa so nezavarovani za vse primere obolenj in za vse nezgode, ki se jim pripetijo izven zaposlitve pri strojih. Obolenj in neobratnih nezgod je pa razmeroma zelo mnogo.

Kdo naj nosi stroške zdravljenja za te osebe? Naravno je, da kmečki posli sami v nobenem primeru niso v stanju, da bi poravnali iz lastnih prihrankov stroške, ki jih terjajo njih zdravljenja, ki je v mnogih primerih dolgotrajno in drago. Zakon o bolnišnicah pravi, da mora oskrbne stroške v bolnišnicah poravnati predvsem prizadeta oseba sama, ako ni zavarovana pri javni socialno-zavarovalni ustanovi. V drugi vrsti pride v poštev občina, dalje banovina in naposled država. Zakon o bolnišnicah ima v mislih tudi osebe, ki so po drugih zakonih dolžne skrbeti za zdravljenje. K tem osebam spadajo kmečki gospodarji, vsaj tako hočejo pristojna oblastva razlagati tako zvani poselski red iz l. 1858., ki ima veljavo zakona. Po tem zakonu bi bili kmečki gospodarji dolžni nositi vse stroške zdravljenja za svoje uslužbence brez ozira na dobo zaposlitve pri njih in brez ozira na dobo trajanja in načina zdravljenja in tudi brez ozira na višino teh stroškov. Sreska načelstva izdajajo odloke, po katerih kmečke gospodarje zavezujejo k plačilu oskrbnih stroškov v bolnišnicah. Pravno dosledno je, ako kmetom izdajajo tudi odloke za plačilo stroškov zdravljenja v zdraviliščih, v zasebnih bolnišnicah, pri zasebnih zdravnikih in podobno.

Taka razlaga prastarega zakona more za eno ali drugo kmetijo pomeniti pravo gospodarsko nesrečo. Omenjena razlaga pa je protizakonita, nesocialna in krivična. Poselski red res pravi, da mora kmečki gospodar v primeru obolenja uslužbenca temu nuditi

»zdravljenje in oskrbo«. Poselski red je nedvomno s tem hotel uslužbencem nuditi samo najnujnejšo in pa tudi samo običajno zdravniško pomoč na domu gospodarja, ki naj gospodarju ne povzroča prevelikih stroškov. To sledi že iz tega, ker poselski red daje samo gospodarju pravico glede načina in obsega zdravljenja in torej uslužbenec nima pravice, da si način in obseg zdravljenja izbere sam brez vednosti ali celo proti volji gospodarja. To sledi iz one določbe poselskega reda, ki pravi, da sme gospodar odrediti zdravljenje svojega uslužbenca tudi v bolnišnici; iz tega sledi, da je gospodar dolžan nositi samo one stroške zdravljenja, ki nastanejo, dokler se uslužbenec more zdraviti na domu gospodarja. S tem je rečeno, da je kmečki gospodar po duhu poselskega reda dolžan nositi le stroške za lažja in kratkotrajna obolenja. Prav je, ako bolnišnice pazijo na svoje gospodarske koristi in da pri tem store vse, da si zagotovijo plačilo oskrbnih stroškov, toda ta skrb ne sme biti brezobzirna in ne sme dolžnikov iskati tam, kjer jih zakon ne vidi. Poselski red iz leta 1858. gotovo ni hotel ustvariti najmodernejšega socialnega zavarovanja za kmečke posle na izključni ra-

čun kmečkih gospodarjev. Poselski red je uveljavil staro lepo kmečko navado, po kateri gospodar svojega uslužbenca v primeru obolenja obdrži v hiši in ga v tem stanju smatra za člana svoje družine. Nikakor pa zakon ni hotel uvesti neomejenega bolniškega zavarovanja kmečkih poslov, ker je to, ako gre zavarovanje na izključni račun posameznega gospodarja, socialni nesmisel, huda gospodarska krivica in po socialno-zavarovalnih načelih nemogoča reč. Ako bi bil kmečki gospodar brezpogojno dolžan nositi vse stroške kakršnegakoli zdravljenja, potem bi bilo posebno breme naših kmetij, ki bi bile s tem neenako obdavnene celo nasproti tvornicam, ki so dejansko posebno dolžne, da skrbijo za zdravljenje svojih delavcev. Kmečki gospodarji morajo z davki in dokladami vzdrževati upravne in zdravstvene občine, zato je naravno, da dvojnimi dolžnosti za zdravljenje svojih poslov ne morejo imeti.

Poselski red je razlagati samo tako, da kmečki gospodar poravnava samo one stroške »zdravljenja in oskrbe« za svoje posle, ki nastanejo z nego in zdravniško pomočjo v hiši po volji gospodarja samega. Stroški zdravljenja izven hiše in zlasti stroški zdravljenja po volji posla samega ne morejo iti na račun gospodarja. Samo po sebi je umevno, da s to razlago zdravljenje kmečkih poslov ne sme biti ogroženo ali poslabšano. Stroški zdravljenja morajo iti v breme zdravstvene občine. D.

## Koliko imamo Nemcev v Sloveniji

Po navedbah nekaterih nemških listov je v vsej Jugoslaviji okoli 650.000 Nemcev. Drugi časopisi jih navajajo še več. Zato si oglejmo podatke iz zadnjega našega ljudskega štetja (iz leta 1931.). Kraljevina Jugoslavija je imela po štetju v omenjenem letu 13.934.038 prebivalcev, izmed katerih je bilo Nemcev 499.969 (3.59%). Če od teh odštejemo nemške in ostale tuje državljane z nemškim materinim jezikom, ostane državljanov kraljevine Jugoslavije z nemškim materinim jezikom 482.348 (3.46%).

Dravska banovina je imela leta 1931. vseh prebivalcev 1.144.298. Od teh je bilo Nemcev 28.998 (2.53%). Če odštejemo nemške in ostale

tuje državljane z nemškim materinim jezikom ostane jugoslovenskih državljanov z nemškim materinim jezikom 25.054, kar predstavlja samo 2.19% od celotnega prebivalstva Slovenije.

Naša samoupravna mesta nam kažejo za l. 1931. nastopno število nemškega prebivalstva z jugoslovenskim državljanstvom: Ljubljana 1326 (2.22%), Celje 359 (4.72%), Maribor 2040 (6.16%) in Ptuj 457 (10.74%). Kočevje je imelo leta 1931 949 nemških prebivalcev, to je 30.82% od vsega kočevskega prebivalstva. Jugoslovenov je pa bilo 2024 (dve tretjini).

Zanimivi so tudi podatki nekaterih okrajev v katerih so bili Nemci včasih močno za-

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

14

## DEKLE Z OSOJ

POSLOVENIL B. RIHTERŠIČ

»Kako? Ali pojdeš na pot?«

»Da, na pot.«

»Daleč?«

»O — precej.«

»Kam pa?«

»V Ameriko.«

»V Ameriko!« sta v isti sapi vzkliknili oče in sin.

»Pa pravkar si se oženil!« je dodal Sämund. Moža kse je posmešnil:

»No, bom pa ostal zaradi svoje noge tu, je rekel lisjak, ki je sedel v pasti.«

Marit je pogledala najprej njega, potem pa še druge. Rahla rdečica ji je zalila obraz, a niti ganila se ni.

»Žena pojde s teboj, kaj?« je vprašal Sämund.

»Ne, ne pojde.«

»V Ameriki se da menda z lahkoto zaslužiti dosti denarja,« je rekel Thorbjörn, ki je čutil, da je najbolje, če pogovor ne zastane.

»Seveda,« je potrdil mladi mož.

»Toda Dolga reber je lepo posestvo,« je menil Sämund.

»Preveč jih sedi na njem,« je dobil za odgovor.

Spet je pogledal svojo ženo.

»Drug drugemu so napoti,« je dodal.

»No, srečno pot,« je rekel Sämund in mu podal roko. »Naj ti da bog vse, kar si želiš.«

Thorbjörn je svojemu tovarišu iz šole pogledal ostro v oči.

»Preden pojdeš, bi še rad govoril s teboj,« mati, »toda svojih staršev se le mora držati.«

»Dobro je, če ima človek koga, da se z njim pomeni,« je dejal ta in začel z bičem risati črte na dnu voza.

»Le pridi na obisk,« je rekla Marit.

Thorbjörn in Sämund sta začudena pogledala kvišku, oba sta pozabila, da ima Marit tako blag glas.

Voz se je premaknil. Počasi se je peljal dalje. Droben oblak prahu se je vrtinčil okoli njega. Večerno sonce je obsevalo svetlo svilen ruto mlade žene, da se je živo odražala od njene temne obleke. Potem je prišel grič in mlada dvojica je izginila za njim.

Počasi sta oče in sin brez besede nadaljevala pot.

»Zdi se mi, da bo minilo dosti časa, preden se bo on vrnil,« je rekel Thorbjörn.

»Saj bo tako najbolje,« je odvrnil Sämund. »če doma ne more najti sreče.«

»In spet sta šla molče dalje.«

»Oče, saj greva mimo naših pšeničnih polj!« je rekel Thorbjörn.

»Nazaj grede si jih bova ogledala.«

In šla sta dalje. Thorbjörn ga ni mogel prav vprašati, kam sta prav za prav namenjena; že davno sta bila namreč čez mejo domačih travnikov.

IX.

Guttorm in Karen z Osoj, sta že pojedla, ko je stopila v izbo Synnöve. vsa zardeča in skoraj brez sape

»Ljubi otrok, kje si pa bil?« je vprašala mati

»Z Ingrido sva se malo zamudili,« je rekla Synnöve in obstala. Med tem pa je oče iskal v omari neko knjigo.

»Kaj pa sta si pripovedovali, da je tako dolgo trajalo?«

»O, nič.«

»Potem bi bilo pa boljše, če bi bila ostala pri tistih ki so šli iz cerkve, otrok,« je rekla mati vstala in ji pripravila kosilo.

Synnöve je sedla za mizo in mati, ki je sedela njej nasproti, je nadaljevala:

»Ali je bil morda še kdo drug, ki si z njim govorila?«

»Da, tudi,« je dejala Synnöve.

»Otrok pa vendar sme z ljudmi govoriti,« se je oglasil Guttorm.

»Seveda sme,« je nekoliko prijazneje rekla mati, »toda svojih staršev se le mora držati. Na te besede ni dobila odgovora.

»Danes je bil res blagoslovljen dan,« je iznova začela Karen. »Človeku se kar mило stori, ko vidi toliko ljudi v cerkvi.«

»Da, na svoje otroke misli pri tem,« je rekel Guttorm.

»Prav imaš,« je odvrnila mati in zastokala. »Nihče ne more vedeti, kaj bo nekoč.«

Nastal je dolg molk.

»Za marsikaj se morava bogu zahvaliti,« se je čez dolgo oglasil spet Guttorm, »dal nama je otroka in nam ga pustil.«





\* **Neurje s strelo na Kočevskem.** Te dni je nastalo na Kočevskem neurje s hudim nalivom. Med nevihto je strela udarila v Slovenski vasi v mlin g. Erkerja. Takrat se je mudila v kuhinji domača gospodinja, ki je v blagoslovljenem stanju. Požara sicer ni bilo, strela pa je vendarle napravila v hiši nekaj škode. Zlasti pa je prestrašila gospodinja, da je od strahu omedlela. K prestrašeni ženi, ki ji je živčni pretres zaradi njenega stanja gotovo zelo škodoval, je bil poklican zdravnik.

\* **Po pomoti so trije otroci namesto žganja pili strup.** V Klekovniku se je zgodila huda nesreča. Kakor je pač zdaj običajno, so odrasli ljudje zaposleni na polju, otroci pa ostajajo sami doma. Tudi pri posestniku Kralju je bilo tako. Doma so se sami igrali petletna Marica, njena dveletna sestra Pepica in poltretjeletni Stepan Solina. Po igri pa je predlagala Marica, da bi pili žganje. Prinesla je steklenico, v kateri naj bi bilo po njenem mišljenju žganje, a je v resnici bila v njej, očetna kislina. Otroci so napravili vsak en požirek. Nekaj trenutkov zatem so se že začeli vsi trije zvijati od silnih bolečin. Marica je začela klicati na pomoč. Prišli so sosede in malo kasneje še starši ter zapeljali otroke k zdravniku. Pomoč pa je bila prepozna in so vse tri žrtve svoje otroške lahkomišelnosti izdihnile.

\* **Strela je povzročila požar.** V Hošnici pri Poljčanah je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Franca Muršca. Zanesla je ogenj, ki je poslopje upepelil. V zadnjem trenutku se je posrečilo rešiti živino.

\* **Obešenec na podstrešju.** V Račah pri Mariboru je šel prostovoljno v smrt 31-letni posestnikov sin Ludvik Pernat. Našli so ga na domačem podstrešju obešenega. Vzrok ni znan.

\* **Utopljenca so našli pri Pušencih pri Ormožu.** Truplo je bilo že popolnoma v razpadu in je ležalo v vodi najmanj tri tedne. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja.

\* **V Ljubljani je utonil.** Na Barju so te dni kosili. Nekemu kmetu je pomagal pri košnji tudi 24 letni Alojzij Cankar iz Dvora pri Polhovem Gradcu. Ker mu je postalo vroče, se je slekel in skočil v Ljubljano. Plavati je znal le malo. V vodi pa ga je zadel najbrž še srčna kap, tako da si ni mogel pomagati. V nekaj trenutkih je izginil pod vodo. Drugi plavalci in kmetje so sku-

šali mladeniča rešiti, toda v precej motni Ljubljani se jim to ni posrečilo.

\* **Nenadna smrt v gostilni.** V nedeljo je v gostilni pri Figovcu zadela kap bivšega gostilničarja 83letnega Jakoba Špunta, rojenega v Kresnicah in pristojnega v Ljubljano. Poklicali so naglo reševalni avto. Preden pa je prispel avto, je starček že izdihnil.

\* **Sprejem mladeničev v inženjersko in artilerijsko podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek za 6 din.

\* **Zrtev prometne nesreče.** Pred Plankarjevo gostilno na Dolenjski cesti v Ljubljani je padel z motocikla 32letni glavni natak in poslovodja kavarnar na nebotičniku Hinko Tabor. Prebil si je lobanjo in so nezavestnega prepeljali v bolnišnico, kjer je preminil. Pokojni Tabor je bil priljubljen pri gostih kakor tudi pri svojih delodajalcih. Imel je mnogo prijateljev in znancev, ki jih je njegova smrt globoko užalostila. Lep mu spomin!

\* **Prostovoljno v smrt.** V gozdu pod Šanca-mi, na Ljubljanskem gradu se je obesil 42-letni čevljarji mojster Lovro Brecljnik iz Slomškove ulice, delavnic pa je imel na Vidovdanski cesti. Pokojnik zapušča ženo in hčerko. Najbrž so ga brezupne razmere poglale v smrt.

\* **Zrtev divje vožnje.** Te dni je šel policijski podnadzornik Anton Kunc iz Maribora v spremstvu s stražnikom Rudolfom Udovičem na motornem kolesu s prikolico v Slovenske gorice na cestno-prometno nadziranje. Ko sta se zvečer vozila nazaj proti Mariboru, je prišlo na cestnem križišču pri St. Ilju do hude nesreče. Kunc je dal znak šoferju Udoviču, naj na tem križišču ustavi vozilo. Pred seboj je namreč opazil drveti neki avtomobil. Kunc je skočil iz prikolice in vzdignil roko v znak, naj avto obstane. Šofer, ki je vozil avtomobil, je sicer z vso silo pritisnil na zavore, toda nesreče ni mogel več preprečiti. Zavrti avtomobil je začelo metati sem in tja. Ko je privozil do motornega kolesa, je zadnji del avtomobila zadel podnadzornika Kunca in ga vrgel kakih 20 metrov daleč proč v obcestni jarek. Ko je avtomobilist videl, kaj se je zgodilo, je takoj naložil hudo ponesrečenega Kunca in ga odpeljal v mariborsko bolnišnico, kjer je ponesrečenec umrl. Divji vozač je 25letni gostilni-



Rjuha je trda, siva in raskava. V nji so še ostanki slabega mila in stara umazanija. Ali mora tako biti? Zakaj ne vzamete za pranje vašega perila priznane dobrega terpentinskega mila Zlatorog? Kako zelo izdatno je, kako bohotno belo peno razvija pri pranju in kako prizanesljivo opere vsako perilo, ki postane voljno mehko in snežno belo!

TERPENTINOVNO MILO  
**Zlatorog**

čarjev sin in nemški državljani Ivan Klug od Sv. Jurija ob Pesnici. Podnadzornik Kunc je služboval pri mariborski policiji deset let, prej pa je bil tudi že deset let pri orožnikih. Med dobrim letom je postal nadzornik policijske straže. Štel je 41 let. Kot orožnik je služboval po raznih krajih Slovenije in bil povsod priljubljen. Blag mu spomin!

\* **Mlada žrtev vrtince.** V soboto je v Savi pri Zagorju utonil 14letni Ivan Brezovar, sin rudarja iz Zagorja. Dečko je zašel v vrtinec. Dva kopalca sta takoj planila v vodo, da bi ga rešila, a je voda odnesla žrtev naprej. Pokojni Ivan je bil zelo nadarjen učenec zagorske meščanske šole. Zlasti je bil dober risar.

\* **Požar v Metliki.** Te dni je bil v Metliki nevaren požar, ki je uničil tri stanovanjske

## ZLATA ZANKA

JAMES OLIVER CURWOOD

10

R O M A N

Vznemirjenje med volkovi je prekinilo Filipovo razmišljanje. Hitro je skočil k oknu. Celija, prestrašena zavoljo nenadnega Filipovega vzkrika, je stekla k njemu. Filip se je krčevito oprijel deske pri oknu in zastrel v enega izmed volkov kakor človek, ki ne more verjeti lastnim očem. »Za božje ime, poglej!«

Volk, ki ga je pokazal Filip, je bil tisti, ki je bil še malo prej glodal kost. Ležal je mrtev v bližini okna prav pred njunimi očmi. Prav nobena mišica njegovega telesa ni več trepetala. Njegov gobec je bil odprt in iz glave mu je curljala kri, ki je napravljala čedalje večji rdeči madež v snegu. Toda to ni bilo tisto, kar je izvabilo iz Filipovega grla vzkrik. Vzrok smrti je bil, ki je tako silno vznemiril Filipa Orjaški volk je bil preboden s sulico. Filip je takoj spoznal orožje; bila je dolga, tanka, kopju podobna harpuna za bele kite, ki jo rabi le en narod na svetu, to so krvoločni, mali, črni Kogmoloki od Coronationskega zaliva in iz Wollastonove dežele.

V tem trenutku je Filip že tudi skočil od okna in potegnil Celijo za seboj.

»Kogmoloki! Mali vragovi z najbolj črni mi srca, kadar gre za rop,« je rekel Filip nekoliko v zadregi zaradi divjosti, s katero je potegnil Celijo od okna. »Za Kogmoloke je bela ženska samo kupčijsko blago, seveda najbolj zaželeno. Videl sem že, kako je Kog-

molok iz razdalje sto metrov vrgel takšno nevarno reč, ki tiči v volkovem truplu, in zanesljivo zadel svoj smoter. Jasno je, da Kogmoloki pazljivo gledajo v okno najine koč.«

Pri pogledu na mrtvega volka in sulico, ki ga je bila pribila na tla, je postal Celijin obraz pepelnato siv. Prijela je eno izmed slik na mizi in jo potisnila Filipu v roko. Predstavljala je enega izmed bojnih prizorov.

»Ti si torej,« je dejal in se nasmehnil, da bi bil skrnil svoje vznemirjenje, »ti si torej, kar hočejo imeti. Njih poželenje po tebi mora biti silno. Se nikdar nisem slišal, da bi bili ti mali krvoločni psi prišli tako daleč proti jugu. Morajo že imeti posebno vražje namene s teboj. Vprašam se samo, kakšni so ti nameni.«

Filipov glas je bil spet miren. Ganijo ga je, kako je Celija skušala presojati položaj po gibanju njegovih ustnic in po donenju njegovih besed. Filipu je bilo jasno, da se tudi Celija ne bo bala, če sam ne bo kazal strahu. V njenih očeh se je videlo, kako zelo mu je zaupala, kako zelo se je zanašala nanj. In Filip je nenadno prijel njen obraz z rokama in se tiho zasmehal. »Tako zelo rad vidim ta pogled v tvojih očeh,« je rekel boječ se, da ne bo zdaj zdaj priletela skozi okno sulica. »Spet sem enkrat vesel, da me ne moreš razumeti, zakaj ne mogel bi se ti lagati. Tebi ne! Zdaj razumem tvoje slike in mislim, da sva v vražjih škripcih. Eskimi so tebi in Bra-

mu sledili s severa, in stavim glavo, da se Bram ne bo več vrnil z lova. Če bi bilo to kakšno drugo eskimsko pleme, bi o tem ne bil tako zelo prepričan, toda so Kogmoloki! Ti so hudobnejši od malih rjavih lovcev na glave na Filipinih, kadar prežijo na žrtve.«

Ko jo je spustil, se je obrnila, kakor bi bila hotela stopiti k oknu. Zadržal jo je, in v tistem trenutku so volkovi divje zatulili. Filip je mignil Celiji, da mora ostati pri mizi, kamor jo je bil skoro s silo potisnil, nato pa je stopil k oknu. Volčja tropa se je prerivala pri ograjnih vratih in nekaj volkov je razjarjeno skakalo ob ograjnih kolih v zrak. Med kočjo in vrati je negibno ležalo v snegu drugo volčje truplo.

Filip se je kmalu spoznal v položaju. Eskimi so videli, da je Bram odpotoval, in so zdaj mislili, da je deklica sama v koči. Zato so šli takoj na delo in so začeli Bramove volkove, ki so se jih v svoji praznovernosti silno bali, drugega za drugim pobijati. Medtem ko je Filip prežal skozi okno, se je pokazala glava iz ostrih ograjnih kolov. Vzdignila se je roka in sulica je šinila v razburjeno volčjo tropo.

V tistem trenutku je zaslišal Filip lahen vzkrik za seboj. Celija je bila spet pri oknu in je opazila isto, kar videl sam. Filip se je obrnil k dekletu. Kako je bil izpremenjen! Dihala je naglo in sunkovito. Nič več ni bila blede. Njena lica so žarela in iz njenih oči se je bliskal temen ogenj. Filip jo je presečen opazoval. Zdelo se mu je skoro, kakor bi bila pripravljena boriti se z njim ramo ob ramo proti sovražniku.

Komaj deset sekund potem, ko je kriknila, je že pohitela v svojo sobo. V trenutku se je vrnila z revolverjem in ga izročila Filipu.

hiše, eno gospodarsko poslopje in več svinjakov. Pogoreli so posestniki Jurjavčič, Gršič in Kralj. Zadnja dva sta imela v hišah najemnike. Izmed pogorelecev je bil samo eden zavarovan za nekaj tisočakov. Ogenj je nastal v hiši posestnika Kralja, kjer je ležalo v zibelki dete, katero so sosedje rešili šele v zadnjem trenutku. Požar je najbrž povzročila iskra iz ognjišča, ki je vžgala slamnato streho.

**\* Deček je utonil v Muri.** Te dni se je kopalo v Muri pri Murskem Središču več otrok, 13letni Anton Kegel je odplaval precej daleč od brega, kjer je zašel v vrtinec in utonil.

**\* Brzi vlak je zavozil v voz.** Te dni se je pripetila na progi Zagreb—Zidani most med Blanco in Rajhenburgom huda nesreča. Večerni brzi vlak je zadel v voz, v katerega sta bila vprežena dva konja in ki ga je vodil mladoletni Pirc Jože, sin posestnika iz vasi Gornjega Leskovca. Jože Pirc trdi, da so bile zapornice, preden je zavozil na proggo, odprte in da so se na mah zaprle, ko sta konja prisela na tir. V istem trenutku pa je že privozil vlak. Lokomotiva je zgrabila desnega konja in voz, levemu pa se je na nepojasnen način posrečilo odtrgati se od voza. Konja, ki je bil bliže lokomotivi, je stroj pri priči ubil. Voz pa je stroj vlekel kakih 250 metrov pred seboj, dokler se ni vlak ustavil. Po čudnem naključju je voz le neznatno poškodovan. Zaradi tega je imel vlak približno 50 minut zamude in je stroj tudi delno poškodovan. Kdo je zakrivil nesrečo, bo natančneje ugotovljeno pri preiskavi. Priče izjavljajo, da je mladi voznik precej neskrbno vozil.

**\* V glavo se je ustrelil ob Voglajni zraven Celja** 17letni zidarski vajenec Humar Franc iz Čreta pri Celju. Mladenič je med prevozom v bolnišnico izdihnil. Vzrok samomora je neznan.

**\* Tele s šestimi nogami.** Posestniku Barliču iz Drtije pri Moravčah je povrgla krava teletko s šestimi nogami. Žival je drugače dobro razvita in zdrava. Obe nogi, ki ju ima preveč, visita iz hrbtnice po rebrih. Desna noga je nekoliko krajša in slični sprednji nogi, med tem ko je leva daljša in ima obliko zadnje noge.

**\* Nesreča, samomor ali zločin.** V Selnici ob Dravi je Drava naplavila truplo mlajše ženske, ki je v vodi ležalo že več dni. Na glavi je imelo truplo hudo poškodbo, zadano z nekim topim predmetom, ko je bila ženska še živa. Uvedena je preiskava.

Bil pa je bolj igračka kakor orožje. Damski in salonski revolver, kakor so temu orožju zaničljivo pravili pri policijski četni, saj je bil samo dvaindvajsetkalibrski in poraben le na razdaljo petnajstih do dvajsetih korakov. Pri drugačnih okoliščinah bi se bil Filip le zasmel, če bi mu bil kdo izročil takšno orožje, v tem trenutku hude stiske pa mu je malo strelno orožje dajalo vsaj tolažbo, da ni čisto neoborožen proti sulicam. Do ograje že nese; če bo dobro meril, tudi lahko zadene nasprotnika. Na vsak način bo vsaj počilo.

Pok! Nasmeh, ki mu je raztegnil usta, je zamrl, ko je pogledal Celijo. Ali je tudi njej prišlo na misel isto kakor njemu? Ali je bil to vzrok, da mu je bila dala revolver? Ogenj razburjenja v njenih čudovitih očeh mu je potrjeval to domnevo. Ker je bil Bram pustil mladenko samo, so mislili Eskimi, da jim bo zdaj izročeno na milost in nemilost, kakor hitro odstranijo volkove. Dva ali trije strelji iz revolverja in pojav Filipa sredi volčje trope bi pač omajali eskimsko samozavest, saj bi na ta način izvedeli, da Celija ni sama in da je njen zaščitnik oborožen.

Filip je bil vesel, da ta igračka, katere kroglja ne more storiti dosti hudega, vsaj počni kakor majhen top.

Previdno se je ozrl po Bramovih volkovih. Zadnja sulica je bila zadela tretjega volka in žival je lezla proti koči. Ostalih sedem zveri je skakalo renče in škrtaje z zobmi kak ducat metrov od vrat po ograji. Tako je uganil Filip, da bo naslednji napad sledil od te strani.

Naglo je odprl vrata kočje. Celija je bila samo korak za njim, ko je planil na prosto, in stala je tesno ob njegovi strani, ko je prežal okoli ogla kočje. »Ne smejo te videti,« ji je

**\* Veliki požar pri Viču pojasnjen.** Nepričakovano naglo je bil pojasnjen požar glavnega poslopja Združenih opekarn na Brdu pri Viču, o čemer smo že poročali. Gasilci so našli med ruševinami zoglenelo človeško okostje in policija je dognala, da je bilo to truplo Antona Božnarja, lani iz opekarne odpuščenega delavca. Nesrečnik je iz maščevanja zažgal poslopje in v njem izvršil samomor.

**\* Služkinja je okradla trgovca.** Pri trgovcu Ivanu Banu v Zakotu pri Brežicah je služila 23letna Reza Ferencičeva. Te dni pa je pobegnila. Kmalu je gospodar dognal, da mu je ukradla 15.000 din in nekaj drugih reči.

**\* Podjeten vlomilec pod ključem.** V Ljubljani so bili zadnja dva meseca pridno na delu podstrešni tatovi. Način vlomov je dokazoval, da je bil na delu eden in isti vlomilec in policija je pravilno domnevala, da je bil podjeten vlomilec zloglasni Avgust Sotošek, specialist za podstrešne vlome. Te dni pa je Avgusta Sotoška doletela smola. Pojavil se je zvečer v hiši Vladimira Lokarja v Komenskega ulici. Pozno zvečer sta hišnica in kuharica začeli sumljiv ropot. Šli sta na podstrežje, odprli vrata in videli, da se potika na podstrežju sumljiv neznanec. Hišnica je tiščala vrata, kuharica pa je stekla do bližnjega stražnika in kmalu je bil Sotošek na policiji. Pri njem so našli razno vlomilsko orodje in električno svetilko. V zadnjem času je bilo v mestu najmanj 30krat vlomljeno na podstrežjih in policija sodi, da ima dober del teh vlomov na vesti Sotošek.

**\* Končan ni odgovoren za umor svoje žene.** Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani se je obravnaval primer bivšega delavca v tobačni tvornici Frana Končana, ki je v Tomačevem s sekiro umoril svojo spečo ženo Ivano. Končan je po umoru hotel vzeti življenje tudi sebi: orožniki so ga našli obešenega, pa so ga rešili. Njegovo čudno vedenje v zaporih je sprva sprožilo domnevo, da se hoče izogniti odgovornosti za krivdo, opazovanje psihiatra dr. Zvoklja v preiskavi pa je dovedlo do prepričanja, da s Končanovim duševnim zdravjem nikakor ni vse v redu. Zaslisanje prič je dognalo, da je bil Končan priden delavec, dokler ni pred dvema letoma ohromel. Njegovo duševno stanje se je vidno slabšalo od ohromelosti dalje. Bil pa je tudi sicer nekoliko čudaški, ker ga je bila med vojno zasula granata. Na podlagi izvedenjskega mnenja psihiatra, da Končan ni odgo-

skušal dopovedati. »Boljše je, če vidijo samo moškega. To morda zbudi v njih domnevo, da ti nisi več tu. Mnogo jih ne more biti, sicer bi hitreje pobijali volkove. Najbrž so kakšni trije ali štirje...«

»Se, se!« Svarilo je zadnelo iz Celijinih ust kot pridušen vzkriz. Temna glava se je pokazala iznad ograjnih kolov in Filip je bil v trenutku sredi volčje trope. Eskim ni opazil novega nasprotnika, zato je mirno meril s sulico na volkove. Tedaj je Filip zakričal, da mu je skoro počilo grlo, in v tistem trenutku ustrelil.

Grmeči pok iz samokresa in Filipov divji krik sta povzročila, da je Eskim bliskovito skočil z ograje.

Volčja tropa, ki je bila skrajno razjarjena, ker ni mogla doseči svojega sovražnika, se je hitro obrnila in naskočila Filipa. Filip je zgrabil Celijo in planil z njo v kočjo. Komaj sta prestopila prag, so že težka volčja telesa treščila v vrata.

»V res lepem gnezdu prebivava,« se je zasmel Filip in obstal še zmerom držeč roko okoli Celijinih ram. »Pravo vražje gnezdo, mala deklica! Če bi volkovi imeli vsaj malo razuma, bi vedeli, da sva midva v tej borbi tako rekoč Bramova zaveznika, in lahko bi začela bitko, katere uspeh bi ne bil dvomljiv. Ali si videla tistega dečka, kako je zdrknil z ograje? Nikar ne verjemi, da sem ga zadel. Upam vsaj močno, da ne, zakaj če enkrat ugotovijo kaliber te igračke, jih pride cela tropa sedet na plot in naju zasmehovat. Vražji pok pa je bil!« Filip je bil srečen in je pozabljal nevarnost, zakaj objemal je Celijo in prav od blizu gledal njen ljubki obraz, ko je govoril z njo.

voren za storjeno dejanje, državni tožilec ni zahteval kaznovanja po kazenskem zakoniku za umor, temveč je predlagal, naj sodišče odloči oddajo v zavod za zdravljenje in čuvanje v Lepoglavu, ker je Končan nevaren svoji okolici.

**\* Drzen vlom v Pacinju pri Ptuj.** V nedavni noči so trije neznan zlikovci vlomili v trgovino g. Mirka Tobiasa v Pacinju. Ker jih je lastnik preganjal, niso mogli napraviti večje škode. Orožniki jih zasledujejo.

**\* Drzen roparski napad v Zrkovcih.** V Zrkovcih pri Mariboru stanuje 66 letna vdova, posestnica in gostilničarka Neža Selova, ki je znana kot premožna ena. Ze nekajkrat so jo obiskali vlomilci. Nedavno noč jo je nenadno prebudil šum bosih nog v njeni spalnici. Videla je, da sta prišla v sobo dva človeka, ki sta jo obsvetila z električno žepno svetilko. Eden jo je naglo potegnil s postelje, jo vrgel na tla in jo začel daviti, pri tem pa je siknil skozi zobe: »Denar ali življenje.« Medtem pa je njegov pomagač posvetil s svetilko tako, da je padla svetloba prvemu roparju na obraz in Selova je v njem prepoznala svojega bivšega delavca, katerega je pred dvema letoma odpustila. Kriknila je: »Adolf, pusti me, kaj sem ti napravila, saj veš, da nimam denarja.« Takrat je ropar, ki je videl, da je prepoznan, skočil iz sobe, nad Selovo pa se je spraval njegov tovariš, jo teptal z nogami in jo suval z okovanimi čevlji v glavo. Drugi pa je med tem časom iskal v kuhinji nož ali kako drugo orodje. Očitno sta imela namen svojo žrtev umoriti, da ju ne bi izdala. Ženi pa se je posrečilo, da se je po naključju za trenutek otresla napadalca. Planila je skozi vrata ter zaklicala na pomoč. Hlapci so njene klice slišali, roparja pa sta se ustrašila in pobegnili. Selova je dobila zelo nevarne poškodbe. Selova je orožnikom povedala, da je bil eden od napadalcev 28 letni Adolf Radolič, ki je dolga leta delal pri njej. Kljub odločnemu zatrtanju Selove, da je v napadalcu prepoznala Radoliča, pa je ta zanikal udeležbo pri roparskem napadu.

## Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

Opazil je, da se v razburjenosti in spritno prizadevanja, da bi ga bila razumela, ni prav nič zavedala njegovega objema. Njena bližina in veselje zaradi zmage sta pogladila Filipu vročo kri v obraz. »Nevarno blizu sem na tem, da prekoračim mejo,« ji je rekel. Bil pa je dovolj razsoden, da je govoril s tako resnim glasom, da je še bolj napeto sledila njegovim besedam. »Dvajset izmed teh malih vragov bi z levico zadavil, samo da bi videl, kako bi se tebi to zdelo. Še z večjo množico bi se boril, samo da bi izvedel, kdo je možak na tisti sliki. Prav zdajle me moti skušnjava, da bi te vso objel, te poljubil in ti pokazal, kaj čutim do tebe. Vsaj enkrat bi rad vse to storil, preden naju ne zadene nesreča, ki menda naju čaka. Ali bi me pa ti razumela? Ali bi ti verjela, da te ljubim, ali mislila, da sem žival? Vendar bi zelo rad dosegel, da bi ti vedela za mojo ljubezen, preden se začnem boriti zate. Boj namreč ne bo lahek, če so Brama že ugonobili. Še nocoj bodo vlomili vrata, in ko bodo volkovi zbežali, bodo napadli kočjo. In potem...«

Oklevaje jo je spustil. »Bojim se, da nisem tistemu možu na sliki že vse preveč hodil v zelnik,« je rekel Filip in stopil k oknu. Volčja tropa se je bila raztepla po zagrajenem prostoru, iz česar se je dalo sklepati, da so se bili tudi Eskimi umaknili od ograje.

»Da, v zelnik sem mu hodil,« je izgovarjal Filip dalje svoje misli, »če si ti res njegova. Najbrže si, sicer bi se ne stiskala tako tesno k njemu in ga ne bi objemala.«

Filip je poiskal sliko med listi na mizi in jo zgladil, ker jo je bil prej zmečkal. Celija se še zmerom ni premaknila s svojega prostora. Nekaj Filipovih misli je bila morala uganiti.

# Popotnikova torba

## Roparski pohod dveh razbojnikov

Maribor, junija.

Ob vznožju Pohorja so preživeli pred kratkim grozno noč. Pred hišo posestnika Romana Ačka v Šmartnem na Pohorju sta se pojavila dva mlajša človeka. Mož je pohitel iz sobe proti veži, kjer se je v temi nenadno znašel pred razbojnikoma, ki sta vzkliknili: »Denar ali življenje!«

Ačko se je vrnil v sobo, češ da gre po denar, v resnici pa je iz bližnje sobe skočil skozi okno na dvorišče, stopil v hlev, se oborožil z vilami in se spet približal hiši, da se v primeru potrebe brani pred razbojniki. Vrnil se je pred okno in pogledal skozenj, da bi videl, kaj se je dogajalo. Čim se je približal oknu, je iz sobe odjeknil strel in Ačko se je smrtno zadet zgrudil na tla. Razbojnika sta nato v hiši vse pretaknila, a nista našla nobenega denarja. Pustila sta nesrečno Ačkovo ženo v grozi in trepetu ter jo ubrala proti Pragerskem. Zatem sta se pojavila v Gornji Polskavi, kjer sta glasno vriskala, naposled pa se ustavila pred Oberauševu pekarno. Zahtevala sta, naj jima odpre, toda Oberauš je bil previden in je rajši upihnil luč, vrata pa je še bolj zavaroval. Nato sta šla proti polskavskemu trgu, kjer sta rjula in tudi streljala iz vojaških pištol. Tako sta počela, dokler nista srečala nove žrtve.

Iz Maribora proti Polskavi je namreč prišel krojač Julij Karbunt, ki je v bližini Ferkove gostilne utrujen legel na tla in zaspal. Tudi njega sta se lotila razbojnika, ga prebudila in kričala: »Denar ali življenje!« Toda ubogi krojač je imel pri sebi nekaj 2.50 din, kar ju je tako razljutilo, da sta ga neumljeno pretepla. Nato sta nadaljevala svojo pot.

Na državni cesti so se pojavili kosci s posestva dr. Hojnika iz Polskave. Razbojnika sta jih počakala s samokresom v rokah in jih ustavila. Ko so se nekoliko oddaljili, so odjeknili strelji, in zrušil se je na tla kosec Martin Fideršek, ki je moral nato obema odrajtati nekaj dinarjev, ki jih je imel pri sebi.

Naslednja žrtev razbojnikov je postal gonjač Vinko Duh s Pobrežja pri Mariboru.

Gnal je na Pragersko dva para volov. Iz obcestnega grmovja sta planila oba razbojnika in začela streljati nanj. Ena krogla je nesrečneža zadela v vrat, da se je nezavesten zgrudil. Nato sta mu lopova vzela denarnico s 70 dinarji in mu snela še prstan z roke. Krvavo in nezavestno žrtev sta pustila na tleh in izginila proti Pragerskem. Duh se je pozneje ozavestil in imel še toliko moči, da se je zavlekel do bližnje kmetije, kjer je vse povedal. Ljudje so takoj sklicali pragerske in druge orožnike, ki so začeli razbojnika zasledovati. Razbojnika sta odgnala tudi oba para volov, ki pa so ju pozneje našli pri Polskavi.

Razbojniški napadi so zbudili veliko razburjenje med ljudmi. Razbojništev sta predvsem osumljena zloglasni pobegli kaznjenc 23 letni Jože Črepinko in 21 letni Jakob Juhart. Oba sta delavca. Juharta so že prijeli. Orožniki pa iščejo še dva zločinca. To sta 33-letni soboslikar Alojzij Barbič in 29 letni Melhijor Pintarič, ki je brez pravega poklica.

★

V Dupleku pri Mariboru je čevljarska delavnica Franca Greifa, ki jo ima v najemu Franc Šterlek. Ob delavnici je tudi Šterlekovo stanovanje, v katerem stanuje Šterlek z ženo Elizabeto in s sinom. Nedavno noč je Šterlekov iz spanja prebudil sumljiv ropot v delavnici. Trenutek nato sta stopila v sobo dva po obrazih namazana moška s samokresoma v rokah in zahtevala denar. Pretaknila sta vse kote in omare, ker nista hotela verjeti Šterleku, da pri njih ni denarja. Prepričala sta se, da so Šterlekov navedbe resnične, nato pa sta dejala preplašenim Šterlekovim, naj gredo spet spat. S seboj sta odnesla le uro. O razbojništvu so bila obveščena varnostna oblastva, ki so uvedla preiskavo.

Po srečnem naključju pa so razbojnikoma kmalu prišli na sled. Te dni se je pojavil na Tezmem moški, ki je zbudil sum orožnikov, da so ga aretirali in zaslišali. Aretiranec je priznal, da je bil z dvema drugima pajdašema udeležen pri dupleškem razbojništvu, da pa sam ni stopil v hišo Šterlekovih, temveč le zunaj stražil. Izdal je tudi imeni obeh pajdašev. Aretiranec je Ludvik Kelc, star 27 let in doma iz Nove vasi pri Ptujju. Zlikovec je tudi priznal, da je v družbi z obema pajdašema izvršil še razne druge tatvine.

svoje veselje nad tem, da je tisti mož na sliki njen oče. Gotovo je morala to njegovo veselje razumeti... Sicer pa mu je bilo všeč tako. Neizmerno ga je osrečevala misel, da obstoji za žensko, pa naj se je rodila kjerkoli, občutek, glede katerega se lahko sporazume z njo brez besed. Ko je govoril, česar ni razumela, je brala resnico z njegovega obraza. Biti mora previden in ne sme preveč pokazati tega, da ne zbudi pri njej nezaupanja ali celo strahu. Zato je govoril o nabojih. Besedoval ji je o tej reči, kar si je potem sam očital, kakor razburjen bedak.

Ni bilo več nabojev. Celija mu je to dopovedala z znaki. Imela sta samo štiri krogle, ki so tičale v revolverju. Pa niti ta okolnost ni resno vznemirjala Filipa. V borbi osebe proti osebi bo tako ali tako rabil rajši močno krepelce kakor pa ta otroški top. Tako krepelce je v primeru naglega eskimskega napada negibno potrebno, in Filip je začel gledati okoli po koči, da bi našel kaj pripravnega. Pomislil je na opore Bramovega posteljišča in je eno potegnil iz njega. Bilo je štiri čevlje dolgo jelovo deblo, debelo kakor njegovo zapestje. Eden izmed koncev debela je bil zaostren, tako da ga je Filip lahko udobno prijel.

»Zdaj sva pripravljena na sprejem.« je rekel in zavihtel kol, da bi preizkusil njegov zamah. »Obljubim ti, Celija, če nama ne bo do zažgali kože, da ne bo, pri Bogu, nihče prestopil tega praga, dokler bom pri življenju!«

Ko ga je pogledala, ji je stopila kri v lica. Bil je videti, kakor bi se bil naravnost veselil napada. To ji je krepilo pogum. Nenadno se je zasmejala. Bil je tih, nepričakovan, maj-

# Iz Prekmurja

**Velika tombola v Murski Soboti.** V nedeljo 3. julija priredi Olepševalno društvo v Murski Soboti eno izmed največjih tombol, kar jih je bilo doslej v Prekmurju. Glavni dobitek je čisto nov štirisedežni razkošni avto svetovne znamke tvrdke »Opel Kadet«, vreden 30.000 dinarjev. Drugi tombolski dobitek je celotna spalnica za dve osebi v vrednosti 5000 dinarjev. Razen tega bo še 18 krasnih tombol in nad 1000 koristnih in lepih dobitkov v skupni vrednosti nad 45.000 dinarjev. Začetek tombole bo ob 3. uri na sportnem igrišču. Cena tombolski karti je 5 dinarjev in se dobe v prodaji v naprej v vseh trgovinah v Murski Soboti. Ker je dovoljeno zelo počilo število tombolskih kart, prebivalstvo prav pridno sega po njih. Čisti dobiček je namenjen razvitju tujkega prometa in olepšavi mesta Murske Sobotice. Avto je doslej obiskal že nekatere kraje v Prekmurju in Slovenskih goricah ter zbujalo splošno pozornost vseh, ki ga vidijo. Marsikatero oko se poželjivo zasveti in vsakdo, ki ga vidi, ga hoče imeti ter si kupi karto za tombolo. Dobitki so razstavljeni v praznem prostoru poleg urarja g. Ditricha na Aleksandrovi cesti. Ljudje prihajajo od daleč občudovat lepe dobitke.

**Mura je naplavila truplo obupanca.** Iz Murske Sobotice pišejo: Te dni je naplavila Mura na Bistrici blizu Črensovcev truplo neznanega človeka. Komisija iz Lendave je ugotovila, da je neznanec avstrijski državljan žid Heinrich Neuman iz Gradca, star 55 let. Pri njem so našli dve neodnani razglednici, naslovljeni v Budimpešto, denarnico, v kateri je bilo 11 mark in dva šilinga. Pokojnik je izvršil samomor, kako se domneva, dne 13. t. m. Nemška oblastva iz Gradca so potrdila, da je Neumann izginil nekako v tistem času. Tudi oddaljeni sorodniki Neumann, ki žive v Murski Soboti, so po opisu prepoznali pokojnega. Baje je bil Neumann po nedavnem prevratu večkrat aretiran. Kakor navajajo sorodniki, je zapustil pokojnik ženo in dve hčerki. Truplo so pokopali v Bistrici.

hen smeh, ki ga ni mogla zadržati, in Filipa je ogrela toplota zaupanja v njenem pogledu. Se nikdar ni bil videl ženske, ki bi bila tako lepa kakor Celija. Odložil je kol in stegnil roko:

»Podajva si roke, Celija,« ji je dejal. »Tako srečen sem, ker me razumeš, da sva tovariša.«

Ne da bi bila oklevala, je položila svojo roko v njegovo, in kljub dejstvu, da je zunaj prežala nanju smrt, sta se drug drugemu nasmehnila v oči. Nato je šla v svoj prostor, in Filip je pol ure ni videl.

V tem času je mirno premislil vse okolnosti. Bil mu je jasno, da je bil položaj strahovito resen in da ga doslej ni presojal z dovolj hladnim razumom, čeprav so člani policijske čete, katere uniformo je imel na sebi, sloveli po trezni preudarnosti. Celija je bila kriva njegove lahkomišelnosti. Filip si je priznal to in je občutil pri tem še zadovoljnost.

Filip se je ozrl po volkovih. Zanašal se je nanje, da ga bodo posvarili, če se bodo Eskimi spet približali ograji. Kdaj se nameravajo sovražniki vrniti? Dejstvo, da je bil samo en mož napadel volkove, je Filipu zbujalo domnevo, da jih ni mnogo. Najbrž je bila samo ogledniška četica treh ali štirih mož. Če bi jih bilo več, bi bili že pobili vso voljšo tropo. Filip je razmišljal, ali ni Bram morda že padel kot žrtev sulice, česar posledica bi bila, da je ogledniška četica potem poizkušala svojo zmago izpolniti s tem, da bi bila ujeta Celijo in jo zavlekla h glavni četici. Ta poizkus se ji je ponesrečil in zdaj vedo, da imajo opravka z novim in oboroženim sovražnikom. Morda že hite po ojačenje.

(Dalje.)

Pogledala ga je resno, in zadržalo se mu je, ko je stopil s sliko k njej, da se je novo plašno vprašanje pojavilo v njenih očeh. Nekaj je bila opazila na njem, kar si je skušala zdaj raztoločiti. Lotila se ga je silna zadrega. Ali je mogoče, da je razumela smisel besed, ki jih je bil govoril njej?

Filip je pomolil Celiji sliko. Vzela jo je in oba sta se zazrla vanjo. Potem je vzdignila pogled in njene oči so bile tako čudovite in globoke. Duša, ki je iz njih gledala Filipa, je bila pred njim jasna in čista, da se je skoro sramoval ukradenega objema. Četudi ga Celija ni razumela, vendar je zanesljivo uganila njegovo misel.

»Min fader,« je rekla mirno in pokazala moža na sliki. »Min fader!«

Ali se ni slišalo to tako, kakor bi bila govorila angleški? »Tvoj oče?« je vzkliknil Filip.

Prikimala je. »O... ee, min fader!«

»Bog bodi zahvaljen!« je zašepetal Filip Brant, potem pa hlasno in zelo glasno pripomnil: »Celija, ali imaš še več kroglic za to otroško igračo? Čutim, da bi mogel s tem revolverjem premagati ves svet!«

DVANAJSTO POGLAJJE

V viharju

Vprašanje po nabojih ni bilo ničesar drugega kakor poizkus, kako bi Filip prikrikl svoje veselje, zakaj v tem trenutku so ga Bram in Eskimi in vse težave položaja malo brigali. Njen oče! Najrajši bi bil glasno zavriskal in še rajši bi bil prijel Celijo ter z njo plesal po koči. Toda resnost, ki jo je bil prej opazil v njenih očeh, je Filipa svarila. Vedel je, da se mora premagovati. Vendar mu je bilo tudi jasno, da je bil kljub vsemu izdal

# Japonci so odkrili otok zlata

Japonska starodavna pravljica govori o Zlatem otoku, ki leži sredi velikega morja. Pravljica trdi, da je bil ta otok pred davnimi stoletji zelo bogat. Vladoval mu je knez, ki je imel polno zlata. Hiše na otoku so bile zgrajene iz čistega zlata in ljudje so na njem živeli kakor v raji. Te dni pa se je izkazalo, da omennjena pravljica ni nastala čisto brez osnove.

Neki japonski pomorski oficir je dobil nalogo, preiskati razne otoke, če je na njih kaj železne rude, ki je Japonci tako zelo potrebujejo za oboroževanje. In zdaj je tisti japonski oficir poslal svoji vladi poročilo, da je pri iskanju železne rude našel zlati otok, ki se imenuje Sado.

V poročilu navaja oficir, da je kamenje na Sadu silno težko. Prvotno je mislil, da je tako zelo težko zaradi tega, ker je v njem mnogo železa. Ko pa je kamenje preiskal, je ugotovil, da je v njem nenavadno mnogo zlata. Ko je otok natančneje preiskal, je našel v

razvalinah nekdanjih naselbin mnogo kamnov iz nekdanjih zgradb, in vsi ti kamni imajo v sebi mnogo zlata. Tako je torej vsaj delno resnično, kar trdi pravljica, da so tamkajšnji otočani imeli hiše zgrajene iz čistega zlata.

Viharji, ki divjajo nad tem otokom, pa otoku niso v škodo, marveč v korist. Japonci so namreč začeli preiskovati vse kamenje na otoku in so ugotovili, da nima vse kamenje zlata temveč le tisto, ki ga hud vihar iz morja vrže na suho. Če bi viharji ponehali, bi prenehali padati na otok tudi kamni z zlatom.

Iz tega sledi, da morajo skale, ki je v njih zlato, ležati na morskem dnu. Kadar pa zadivjajo viharji, tedaj se spodaj krhajo skale in vihar meče drobce okrušenih skal na otok. To se na otoku dogaja že dolga stoletja. Zdaj je japonska vlada poslala na otok novo znanstveno odpravo, ki bo skušala doznati, kje leži tista čudovita zlata žila. Če se bo izplačalo, bodo začeli kopati zlato kar na morskem dnu s pomočjo potapljalcev.

## Ribe, ki imajo v sebi elektriko

V Južni Ameriki živi rjavkastosa riba kačje oblike. Teh rib je zlasti mnogo v reki Orinoku. To je električna jegulja, ena izmed petih znanih ribjih vrst, ki proizvajajo v sebi električni tok. Če se dotakne električne jegulje človek ali žival, dobi rahel električni udarec. Če se človek istočasno dotakne jeguljne glave in repa, dobi udarec z napetostjo okrog 500 voltov. Električne jegulje so dolge tudi poltretji meter in tehtajo 25 do 30 kg. Električni tok proizvajajo v šestih posebnih udih. Žive v tihih rečnih tolmunih, kjer omamljajo z električnim tokom ribe da jih zrejo.

Akvarij v New Yorku goji že do ga leta

električne jegulje, ki so jih nedavno s pomočjo uporabili v borbi proti podganam. V poslopje akvarija se je priključilo iz pristanca mnogo podgan, ki so se počutile zelo dober, ker so lovile in žrle ribe. Uprava akvarija jih je hotela zatreti s pomočjo mačk, katerim so pa tudi bolj dišale ribe kakor podgane. Zato je ravnatelj naovetoval izpustiti čez noč na tla vodo in v njej električne jegulje. Mačke so se električnim jeguljam približale, pa so takoj popustile. Zdaj se ne dotaknejo v akvariju nobene ribe več, ker menda mislijo, da so vse ribe električne. Zaradi električnih jegulj so kmalu izginile iz akvarija tudi podgane.

## Za izlet na mesec manjka samo denar

Znameniti profesor Low, ki se mnogo bavi z vprašanjem, kako bi mogel človek kdaj doseči nebesna telesa, je nedavno izjavil novinarjem med drugim tole:

Pred osemdesetimi leti je odličen zdravnik v javnem predavanju trdil, da človeško telo ne more prenesti večje hitrosti kakor 90 kilometrov na uro. Po mnenju tega zdravnika bi pri večji hitrosti človek moral umreti. Ko so v Angliji položili prve železniške tračnice, je eden najuglednejših politikov v državnem zboru stavil predlog, da mora država na obeh straneh železniške proge postaviti v vsej dolžini proge visoko ograjo. Svoj predlog je utemeljeval s tem da se bodo mimo vozečih vlakov plašile krave, s čimer bi bilo ogroženo pridelovanje mleka, kar bi bilo usodno za vsó državo. Mišljenje tega uglednega politika so smatrali tedaj za popolnoma resno.

Pred komaj štiridesetimi leti je načelnik v angleškem ministrstvu za vojsko zatrjeval, da raba brezžičnega brzojava za vojaštvo nima praktične vrednosti. Pred dobrimi devetdesetimi leti pa je zelo vpliven učenjak in državnik v nekem pismu, naslovljenem svojemu prijatelju na deželi, pisal, da se je v Londonu pojavil norec, ki govori in verjame, da je mogoče ves London ponoči razsvetliti z gorečim plinom. To pismo je ohranjeno še danes.

Profesor Low je povedal še več takih zgodb s katerimi je hotel samo poudariti, da je na svetu mogoče še marsikaj, kar se nam danes zdi nemogoče. Zato je učenjak tudi prepričan, da bo mogoče polet v vesoljstvo.

«Tehnične priprave za polet v vesoljstvo so delno že končane», je rekel profesor Low, »danes imamo že modele takšnih zračnih ladij, ki so izdelane prav do podrobnosti. Zveza zemlje z mesecem se mi danes zdi možna. Vprašanje je le, kdaj bomo imeli na razpolago toliko denarja, da bomo svoje načrte lahko uresničili. Za osvajanje vesolja so delali doslej poskuse le z raketami, ki jih je pa bilo mogoče izstreliti le nekaj kilometrov visoko. Zrakoplov za polet v vesoljstvo mora biti izredno velik, da bo lahko ponel s seboj dovolj pogonskih snovi, pa najsi bo to smodnik, kislina ali pa bencin. Pogon na propeler v brezračnem vsemirju ne pride v poštev.

Izdelava takega velikega modela in poskusni polet v vesoljstvo bi veljala približno poldrug milijon funtov (324 milijonov dinarjev). Vprašanje denarja je danes glavno, ki ga je treba rešiti. Za polet v vesoljstvo imamo že danes praktične modele. Prepričan sem, da se tudi polet na mesec bliža uresnitvi in prav nič se ne bi čudil, če bi ta zgodovinski polet doživel že naš najmlajši rod.

Vprašanja o življenju na mesecu ali na Marsu ni hotel profesor Low niti potrditi niti zanikati. Po njegovem mnenju imamo dovolj razlogov, da ne izključujemo možnosti nekkih življenjskih oblik na teh dveh nebesnih telesih. Ljudje na mesecu morda nimajo ne oči ne ušes, ampak čisto drugačne čute in morda celo več, kakor jih imamo mi.

»V nekaj stoletjih bodo izleti v vesoljstvo«, je menil profesor nazadnje, »prav tako vsakdanja reč, kakor so danes nedeljski izleti,

Kdor bo v bodočnosti prvi napravil tako zračno ladjo za polet v vesoljstvo in bo prvi pristal na tem ali onem nebesnem telesu, bo lahko silno vplival na našo zemljo in bo postal gospodar sveta.

## Prva pomoč utopljenecem

Reke in potoki imajo zdaj mnogo kopalcev. Voda in sonce sta zdravju koristna, ako ju znamo pametno rabiti. Pretirano sončenje pa lahko povzroči nevarne opekline in celo kap.

Prav tako pa je tudi v vodi polno nevarnosti. Razgreti in prepoteni ne skačimo v hladno vodo. Telo si najprej ohladimo na zraku in nato s počasnimi polivi pripravimo na kopanje. Največ nesreč, ki se včasih žalostno končajo, pa povzroči mladostna objestnost. Mlad fant se hoče pokazati in zato lahko komično počne v vodi reči, ki jim ni kos. Ta skuša preplavati brzico, na niti dobro plavati ne zna, oni hoče preplavati široko reko, a se ne zaveda, da je za to treba tudi dovolj telesne moči. Kdor ni vajen plavanja, pa mu v vodi naenkrat zmanjka tal, se prestraši, in posledice so navadno usodne.

Kaj storiti z utopljenecem, ko ga potegneš na suho? Napačno je, če utopljenca postavljamo na glavo, da bi voda laže iz njega odtekla. Tako ravnanje lahko povzroči smrtno zadušenje. Najprej je treba pregledati in osnažiti usta in nos, ki sta mnogokrat zabasana z blatom in peskom. Nato položimo nesrečnega na trebuh tako, da leži glava nižje kakor noga. To zato, da more odteči voda. Nato položimo utopljenca vodoravno na hrbet. V nos mu vpihamo nekoliko tobaka za njuhanje požiralnik mu podražimo s peresom, prsi in obraz drgnemo in z mrzlo vodo oškropimo. Pred nos mu pomolimo cunj, prepojeno s salmiakom.

Če vse to takoj ne pomaga, je treba začeti umetno dihanje. To vršimo na ta način, da obe ponesrečenčevi roki počasi dvigamo od tal do preko glave. Dviganje in spuščanje rok bodi sprva počasno, nato hitreje, vendar ne hitreje, kakor navadno dihamo. Pri umetnem dihanju mora imeti ponesrečenec usta odprta in jezik iztegnjen. Če po dvehurnem umetnem dihanju ne opazimo znakov življenja, je navadno vsaka nadaljna pomoč neuspešna.

× **Ruski general je pobegnil v Mandžurijo.** General Riškov, poveljnik političnega oddelka ruske vojske na Daljnem vzhodu, je blizu Hunčuna pobegnil čez mejo v Mandžurijo. Izjavil je, da je bilo njegovo življenje v nevarnosti, ker je veljal za sotrudnika pokojnega maršala Tuhačevskega.

× **Solneče pege povzročajo mnogo skrbi.** Eni si umivajo kožo s kumaričnim sokom, drugi s kislim mlekom, tretji z limonovim sokom. Meščanske ženske si umivajo lica z vodikovim prekišom, ki je sicer dobro belilo, a v tem primeru mnogokrat povzroči prav nasprotno, ker postane tudi koža, ki na njej ni peg, še bolj bela in se pege na njej še bolj odražajo. Povsem zanesljivega sredstva zoper solneče pege ni. Ljudje, ki so podvrženi pegam, naj čim manj izpostavljajo svoj obraz solncu. V nekaterih primerih pomagajo sredstva, ki jih nasvetuje zdravnik specialist. To lažljivo je, da solneče pege na jesen navadno same od sebe izginejo. Poleti pa jih delno zakrijemo, če s pametnim solnčenjem in mazanjem močno orjavimo.

× **Skrivna brezžična oddajna postaja sredi gozda.** Dolgo časa je ruska tajna policija iskala skrivno brezžično oddajno postajo, ki je pozivala rusko prebivalstvo zoper Stalina. Nedavno pa so ugotovili, da ne deluje le ena. Nedavno pa so ugotovili, da delujejo tri postaje. Londonski list »Daily Express« je te dni poročal, da so eno izmed teh skrivnih oddajnih postaj našli. Ta skrivna brezžična oddajna postaja je bila skrita v nekem gozdu blizu Minska. V največje začudenje pa se je pri tem izkazalo, da so postajo, ki je skrivaj klicala Ruse v boj zoper Stalina, vodili štirje visoki uradniki ruske skrivne policije pod vodstvom žida Rubinsteina. Ko so se oboroženi člani skrivne policije približali kraju,





# Kitajec najskrbnejše vzgaja svoje otroke

Znano je, da kitajski starši silno pazijo na svojo deco, iz katere hočejo napraviti poštenje ljudi. Tudi kitajski izseljenci so v tem pogledu lahko za vzor belcem, kar nam izpričujejo naslednje sličice iz življenja kitajskih izseljencev v New Yorku kot mladinskih mestih:

Newyorški mladinski sodnik je moral zaslizati 15 let starega kitajskega dečka Edvarda Vuja, ker ni prišel v šolo, temveč je rajši šel k morju in tam opazoval ladje. Sodnik je dečka takole nagovoril: »Edvard, 25 let že delujem v New Yorku kot mladinski sodnik, a ti si prvi kitajski deček, ki se moram kot sodnik z njim ukvarjati. Zakaj nisi hotel v šolo?« Deček ni bil nič v zadregi in je odkrito povedal: »Kriva je moja učiteljica. Preteklo soboto je nas otroke zelo grajala, da nas ni nič prida in da ji delamo le žalost. Vso nedeljo sem premišljal, kaj naj storim, da bi se učiteljica zaradi mene ne žalostila. Pa sem si mislil, da bo vesela, če me ne bo več v šolo.« Edvard je bil prepričan, da je prav storil. Zato se ni nič kesal. Oče, ki je bil zraven, pa je stopil k sodniku in menil: »Gospod sodnik, ne kaznujte otroka, marveč mene. Nisem namreč dovolj opozarjal sina na njegovo dolžnost glede šole, kar je moja velika napaka. Zato spadam jaz v zapor, ne pa moj sin.« Sodnik se je čudil. Navadno vsi starši zagovarjajo svoje otroke in krivdo valijo na sosedove otroke, na razmere ali na kaj podobnega. V tem primeru pa se je oče sam obtožil, da je otroka slabo vzgojil. Seveda je sodnik malega Edvarda oprostil. Oprostil pa mu ni oče. Vse igrače mu je doma pobral in ga na vso moč strogo nadzoroval. Iz šole je moral zmerom naravnost domov.

Med kitajsko mladino v ameriških vele mestih zločincev sploh ni. Po tem se kitajska mladina bistveno loči od svojih enako starih tovarišev drugih narodnosti. Ali sta dobro vedenje in sposobnost kitajskemu otroku že prirojena? Nikakor ne! Tudi Kitajčki so silno srboriti in živahni kakor drugi otroci, vendar imajo kitajski otroci nekaj, česar drugi otroci zelo pogrešajo. Imajo očetovo vzgojo. Poleg tega pa imajo še ponos in zavest skupnosti vse kitajske naselbine. Prva dolžnost vsakega Kitajca je, da svojega otroka vzgoji v poštenega človeka in mu omogoči najboljšo šolsko izobrazbo. Da oče svojo očetovsko dolžnost vestno opravlja, na to vsa kitajska naselbina skrbno pazi. Gorje očetu, če je njegov otrok zagrešil kaj takega, kar ni spodobno. Kitajci imajo svojo starodavno postavbo, da mora kitajska skupnost očeta kaznovati, če je otrok kaj zagrešil. Otrokov greh je posledica slabe očetove vzgoje. Kakor hitro pride tak oče kam, kjer so zbrani njegovi rojaki, se vse umakne od njega, kakor bi bil garjav.

Nihdar ne boš videl kitajskih otrok, da bi se sami potepali ali sprehajali po parkih ali cestah. Zmerom je blizu njih kak odrasli, ki otroke nadzira ter jih takoj ostro pokara, če postanejo preglasni. Kaka sramota bi bila za vso kitajsko naselbino, če bi moral posredovati paznik v parku ali celo policijski stražnik in otroke opozoriti, naj bodo bolj tihi. Nikjer na vsem svetu ne boste videli toliko očetov voziti otroške vozičke, ali voditi za roke paglavčke, kakor jih vidite v kitajskem predmestju vele mesta New Yorka. Naj le kdaj poizkusi kak bel Američan takemu očetu reči, da je to opravilo žensk. Ko si bo Kitajec opomogel od presenečenja zaradi tolike nevednosti belega moža, ga bo obsul ne s psokami, temveč z dokazovanjem, da je najplemenitejša dolžnost moža, da vzgaia svoj naraščaj.

Kitajski otrok je ves dan mnogo bolj zaposlen kakor otroci belih staršev. Kitajski otrok mora prav tako kakor beli hoditi v ameriško šolo ter se učiti vsega tega, kar se uče v šolah beli otroci. Poleg vsega tega pa mora otrok obiskovati še kitajsko šolo, kjer se uči kitajske zgodovine, kitajskega jezika v

govoru in pisavi in tudi kitajskega lepega vedenja.

Zgodilo se je, da je stražnik nekega dne prijel tudi kitajskega otroka. Bil je to deček, ki je štel šele 6 let. Njegov oče je imel vse popoldne mnogo dela in se ni mogel dovolj zanimati za svojega sinčka. Sinko je bil seveda vesel te svobode in je zlezal na streho. Nesreča je hotela, da se je na strehi odluščila opeka in padla na stekleno streho

## Otok, ki mu vlada veliko lesno podjetje

Na vzhodni obali Severne Amerike med ustjem Reke sv. Lovrenca in Novo Fundlandijo je otok Anticosti, eden najčudnejših otokov na svetu. Nekoč je pripadal ta otok čokoladnemu kralju Henryu Meunieru, zdaj je pa last zasebne lesne družbe, ki je uvedla na njem svoje posebne zakone. Otok je dolg nad 220 kilometrov in širok 40 kilometrov. Njegovo obalo tvorijo strme, kakih 200 m visoke pečine.

Že podnebje na tem otoku je nekaj posebnega. Noči so namreč tudi poleti mrzle. Drugače je ta otok znan po obilici lesa, morje okrog njega pa po obilici rib. Prebivalcev ima okrog 1000 in vsi so odvisni od lesne družbe. Zato je razumljivo, da se morajo strogo držati njenih predpisov in odredb. Ena taka odredba pravi, da ne sme nihče imeti psa. Družba ima pse na otoku za škodljive in nevarne živali.

Na otok ne sme stopiti nihče, ki nima od družbe posebnega dovoljenja. To velja tudi za goste, ki bi hoteli obiskati svoje sorodnike. Prebivalci ne smejo na otok ničesar dovažati, niti z otoka odvažati. Brez posebnega dovo-

brvske delavnice. Steklena streha se je razbila in brivec je imel škodo. Kdo bi brivcu zameril, če je bil hud. Ker je hotel imeti škodo poravnano, je dal dečka aretirati. Oče je seveda škodo takoj plačal in sodišče ni imelo z vso zadevo nobenega opravka več. Tudi brivec je bil zadovoljen. Močno pa se je začel čuditi tisti brivec, ko je videl, da zdaj od vseh strani romajo k njemu Kitajci in si dajejo briti svoje brade, tudi taki, ki bi sicer ne bili še potrebni brivca. Bili so znanzi in prijatelji tistega nesrečnega očeta, ki so prihajali k brivcu, mu dali zaslužiti, da se opere madež kitajskega predmestja. Seveda je moral stroške svojim prijateljem povrniti dečkov oče.

ljenja ne sme na otoku nihče imeti čolna, ne avtomobila, ne ribiškega orodja. Vse, kar vržejo na obalo valovi, vsak drag kamen, vsaka ruda, vsak nov vrelec pripada družbi. Na tem otoku ne prodajajo alkoholnih pijač in nihče ne sme zunaj zakuriti. Ta prepoved izvira iz strahu, da bi se ne vnela ogromna skladišča lesa. Zato je na otoku tudi dobro organizirano gasilstvo, ki mora biti vedno pripravljeno. Pozimi, ko reka sv. Lovrenca zamrzne, da ne morejo ladje voziti po nji, ima otok zvezo z zunanjim svetom samo po radiu.

Na otoku ni nobene železnice, avtomobilov pa zelo malo. Zima je dolga in pozimi se vozijo ljudje tudi s sanmi. Na skalnati obali, ob kateri se je razbilo že mnogo ladij, gnezdi nešteto vodnih ptic, toda prebivalci jih ne smejo loviti zase, niti pobirati njihovih jajc. Strogo sta prepovedana tudi lov na divjačino v gozdovih in ribolov v morju. Navzlic temu so pa otočani s svojim življenjem zadovoljni, zakaj strogi ukrepi lesne družbe so zatrli tudi vse zločinstvo. Izgona z otoka se boje ljudje bolj kakor ječe, kajti kdor je bil enkrat izgnan, ne dobi nikoli več dovoljenja za povratek na otok.

## Kar velja ponekod za lepo, velja drugod za grdo

Stari Peruanci so si sproti pulili kocine na obrazu, da so bili všeč svojim ženam. Huni so hoteli omejevati pri svojih sinovih rast brk, pa so jim v ta namen že v zgodnji mladosti izpraskovali kožo na obrazu ali pa so jim jo vso razrezavali. Največje ponižanje je bilo pri nekem indijanskem plemenu, če so sovražniki ostrigli moškimi tega plemena lase. Striženje las je pomenilo žalitev tudi pri prebivalcih Grenlanda, kolikor se niso dali sami ostriči v znak žalosti ali trdnega sklepa, da se nikoli ne bodo oženili. Stari Gali so radi nosili dolge lase in barvali so si jih s posebno mastjo, da so bili zmerom črni. Stari Germani so si pa barvali lase s posebnim milom, ki so ga izdelovali iz kozjega loja in bukovega pepela, da so bili lasje plavi. Žene prebivalcev Marianških otokov si belijo lase s tekočino, v kateri je zmleta posebna modra glina. Palestinske Judovke so si pudrale lase z zlatim praškom. Na Maledivah si strižejo ženske lase in sede na pripekajočem solncu, dokler jim ne začno rasti namestu kostonjavih las črni. Pri tem si pomagajo s koreninami neke rastline, iz katerih se da izdelovati tudi črna barva.

Neki raziskovalec je videl južnoafriškega zamorskega poglavarja, ki je imel brado zavito v 20 zlatih obročkov. Poglavar je hodil zelo previdno, da se mu brada pod težo zlata ni majala. Njegovi spremljevalci so imeli namestu zlatih obročkov v bradah koščene.

Lepe oči so tudi velika privlačnost in zato se ne smemo čuditi, da si ženske že od nekdaj na vse načine prizadevajo dati svojim očem čim lepši izraz. Na Floridi so si ženske bar-

vale veke zunaj in znotraj z belo barvo. Grkinje in Rimljanke so si jih barvale z rjavim barvilom. V poznejših stoletjih so rabile Grkinje in Turkinje žgano slonovo kost, da so imele bolj črne oči. Na Kitajskem so priljubljene majhne ženske oči, in Kitajke si pomagajo na vse načine, da imajo oči ozke in podolgovate. Obraz brez obrvi in z vekami brez trepalnic se nam zdi čuden, in vendar si ženske raznih afriških in azijskih plemen pulijo obrvi in trepalnice, ker mislijo, da so tako lepše.

Prav tako različno se sodi v raznih delih sveta tudi o postavi in barvi polti. Ženske z afriške Zlate obale si barvajo obraze rdeče in belo, ženske nekega drugega plemena modro, Arabke pa črno. Zdaj med našimi ženskami tako razširjeno britje obrvi in podaljševanje s pomočjo barve so že davno poznale ženske mnogih azijskih plemen.

Enako je z nohti in njihovo obliko. Pri nekaterih izvenevropskih narodih so priljubljene dolgi nohti. Že v prejšnjih stoletjih so si pustili kitajski učenjaki rasti nohte do 3 cm v znak, da jim ni treba opravljati težavnega ročnega dela.

### STARA VAZA

Gospodar: »Oh, moje staro kitajsko vazo ste zdrobili!«

Služkinja: »Kaj bi s tem! Jutri prinesem novo za šest dinarjev.«



Marmelade in želeti

v 10 MINUTAH

**Opekta**

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4.-

## Za smeh in kratek čas

### RAZTRESEN PROFESOR

Profesor pride ponoči domov in sliši sumljiv ropot pod posteljo:

»Ali je kdo pod posteljo?« se zadere.

»Ne!« se oglasi tat.

»Saj sem vedel,« reče profesor in pomirjen leže na posteljo.

### V ŠOLA

Nadzornik pride v šolo in reče Mihcu: »Naštej mi deset zapovedi!«

Mihec: »Ne ubijajte, ne prešustvujte, ne kradite...«

Nadzornik: »Zakaj pa ne rečeš: „Ne ubijaj, ne prešustvuj, ne kradi?“«

Mihec: »Gospoda nadzornika vendar ne smem tikati!«

### NI SE RODIL

Učitelj: »Jožek, kdaj si se rodil?«

Jožek: »Nikoli.«

Učitelj: »Kako to?«

Jožek: »Ker nimam matere, temveč le mačeho!«

### POMOTA

Učenka: »Gospodična, mene bolha grize.«

Učiteljica: »Ni mogoče, saj si vendar tako čista. To ni bolha, to je pomota.«

Učenka (čez nekaj časa): »Gospodična, mene že spet pomota grize!«

### DOBER KUPEC

Trgovec (vajencu): »Zdaj prihaja profesor Izguba, naš najboljši odjemalec. Vsakokrat, ko pride, kupi dežnik in ga pozabi pri nas.«

### TO NI DOKAZ

Prvi potnik (v kupeju za nekadilce): »Čujte, gospod tu se ne sme kaditi.«

Drugi: »Kaj se pa razburjate, saj ne kadim!«

Prvi: »Kako to, saj imate pipo v ustih!«

Drugi: »Imam tudi noge v čevljih, pa ne hodim.«

## Listnica uredništva

Kostanjevica: Članek pride na vrsto!

Raznim dopisnikom! Zdaj pa zdaj kdo poži, da mu nismo priobčili dopisa. Ponovno se moramo zavoljo tega, tudi mi pritožiti, da dobimo včasih dopise, ki iz njih ni mogoče razbrati vsebine, tako so pomanjkljivi. Takih popisov seveda ne moremo objaviti, ker ne vemo, za kaj gre. Tudi dopisi, ki so preosebni in žaljivi, ne pridejo v tisk zaradi strogih paragrafov.

— ne, milostiva gospa, ni »prav isto«



Samo NIVEA vsebuje Eucerit krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni »prav isto«. NIVEA krepi kožno staničje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z NIVEO okrepcana koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladitvi pred prehladom.

### ŠKOTSKA

Trije dečki so se igrali na cesti, čez katero vozi vlak. Eden izmed dečkov je položil na železniški tir cunjjo. Ko je privozil mimo vlak, so otroci z veseljem opazili, da je ostala cunjja na svojem mestu. Tudi drugi vlak je zdrvel mimo, ne da bi se cunjja premaknila. Isto se je zgodilo s tretjim vlakom. Nazadnje je pridrvel mimo četrti vlak in cunjja je zginila. To je bil škotski brzi vlak.

### SLUŽBO ALI DELO

želi dobiti pošten fant, star 18 let, v mestu ali na deželi za primerno plačo. Naslov pri Lesjaku Ivanu, Sv. Bric, p. Velenje.

2500.— DIN

potrebujete, da zaslužite 1000 dinarjev mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

## Mali oglasi

### KMEČKO DEKLE

18 let staro, Slovenka, blondinka, čiste preteklosti, se želi poročiti z državnim uslužbencem, treznim in poštenim. Resne ponudbe pod »Ženitev« na ogl. odd. Domovine.

### LEPO POSESTVO

z dobrim poslopjem je naprodaj takoj. Leži ob banovinski cesti v ravnini. Rodovitno polje, sadovnjak, gozd. Poizve se pri g. Kužniku, Vrhovo, p. Radeče pri Zidanem mostu.

### Pomlad!

### OSTANKI

### Leto!

iz mariborskih tekstilnih tovarn pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 2 m in sicer:

Paket »Serijska H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serijska M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečke, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi.

Paket serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. Vsak paket poštne prosto za znižano ceno din 130.—

Paket »Serijska Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum oziroma plašč in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 250.— din zadnji dober kamgarn, isti v modri in črni barvi din 275.—. Cela podlaga za moško obleko po kakovosti din 80.—, 100.— in 120.—.

Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago, zato pišite še danes na razpošiljalnico »KOS-MOS«, Maribor, Kralja Petra trg. Trgovecem popust!

## KOLESA ZNAMKE »AXO«



v prvovrstni kвалитeti in lepi izdelavi kupite ugodno pri

## H. SUTTNER

### LJUBLJANA

### ALEKSANDROVA 6

Zahtevajte brezplačen cenik!

Ugodni plačilni pogoji.



SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številčkami in kazalci. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

## H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.